

Interreg

Co-funded by
the European Union

NEXT Hungary – Slovakia – Romania – Ukraine

Language APL

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

ПОСІБНИК ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ МОВ В УКРАЇНІ

2025

**ПОСІБНИК ДЛЯ
ВИКОРИСТАННЯ МОВ
В УКРАЇНІ**

ПОСІБНИК ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ МОВ В УКРАЇНІ

Видання створено у співпраці Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II. та Науково-дослідницького центру ім. Антонія Годинки, за підтримкою благодійного фонду «За Закарпатський угорський інститут»

Видання підготовлено в рамках проєкту
Транскордонна мовна доступність у суспільному просторі,
в період з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року.

НОМЕР ПРОЄКТУ: HUSKROUA/23/S/3.1/011

Берегове, 24 лютого 2025 р.

Interreg

Co-funded by
the European Union

NEXT Hungary – Slovakia – Romania – Ukraine

Language APL

Зміст

ПЕРЕДМОВА.....	7
ЧАСОВА СПІРАЛЬ: Зміни законодавства у сфері прав національних меншин з часу проголошення України до 2024 року	11
ЗАКОН УКРАЇНИ: Про національні меншини (спільноти) України.....	14
ЗАКОН УКРАЇНИ: Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів стосовно прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах	33
МЕТОДОЛОГІЯ використання мов національних меншин (спільнот) України в населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення	42
ПОРЯДОК визначення переліку населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення	49
ЗАКОН УКРАЇНИ: Про медіа (Стаття 40–41.).....	52

Україномовний рекламний щит з пропозицією угорської їжі в Берегово

ПЕРЕДМОВА

Ситуація з мовною політикою в Україні ніколи не була статичною, з часу проголошення незалежності законодавство постійно змінювалося, відгукуючись на політичну ситуацію, суспільну напругу, геополітичну орієнтацію та актуальні кризові стани в державі. Тож за останні понад тридцять років можемо говорити про кілька завершених етапів, а постійні зміни стали головною ознакою правових заходів у сфері мови. Саме тому вважаємо за доцільне *узагальнити у простій, зрозумілій та сконденсованій формі найбільш важливі за минулі десятиріччя норми законодавства стосовно мовних прав*. Реалізуючи європейські інтеграційні прагнення, після інтенсивних дипломатичних переговорів у 2022 році Україна ухвалила Закон «Про національні меншини (спільноти) України», після чого були внесені численні зміни та доповнення не тільки до тексту цього закону, але й до інших норм законодавства, що стосувалися національних меншин. Крім схематичного узагальнення цих змін, ми поставили за мету ознайомити читачів з чинними міжнародними правовими актами, які стосуються мововживання нацменшин. У другій частині видання вміщені повний текст Закону «Про національні меншини (спільноти) України від 2022 року, текст змін до нього від 2023 року, ухвалених з урахуванням експертних висновків Ради Європи та її органів, а також прийняту в 2024 році Методологію використання мов національних меншин (спільнот) з переліком населених пунктів. Ці тексти можна прочитати як в оригіналі українською мовою, так і в перекладі угорською.

Постійні зміни в законодавстві України у сфері національних меншин ми умовно розділили на шість епох/етапів, починаючи від набуття чинності Закону «Про мови в Українській РСР» 1989 року і аж до наших днів – січня 2025 року.

Отже, у мовній політиці держави ми виділили такі епохи:

1. Збалансована мовна політика (1989–2003)

- У 1989 році був ухвалений перший «мовний» закон, у якому українську проголошено єдиною державною мовою, а російську визначено як «мову міжнаціонального спілкування».
- У 1991 Україна здобула незалежність.
- Конституція України 1996 року: Статус української мови як державної зміцнився, але гарантовано і використання мов національних меншин. З-поміж мов нацменшин російську мову в Конституції згадано окремо.

- Збереження успадкованої двомовності: на окремих територіях держави і далі широко розповсюджене використання мов нацменшин, зокрема у ЗМІ, в освіті та в економічному житті, а також, звісно, у приватній сфері.

2. „Помаранчева” мовна політика: руйнування балансу (2004–2010)

- У наступні роки, після Помаранчевої революції 2004-го року, найголовнішою метою мовної політики України стала практична реалізації статусу української мови як державної.
- Українська мова є „засобом зміцнення єдності держави”.

3. „Ера Януковича”: маятник хитнувся в інший бік (2010–2014)

- У 2012 році Партія регіонів ухвалила новий «мовний» закон на зміну законодавству 1989 року.
- Політичні сили, що вважалися проросійськими, новим законом хоч і не надали юридичного статусу *de facto* існуючій в Україні двомовності, але дозволили в межах окремих адміністративно-територіальних одиниць затвердити мови нацменшин у статусі регіональних і використовувати їх у якості офіційної паралельно до державної мови, якщо принаймні для 10% населення цієї адміністративної одиниці такі мови є рідними.

4. Мовна політика часів війни (2014–2019): Від лозунгу Петра Порошенка «Єдина країна – Единая страна» до гасла «Армія, мова, віра»

- Визначальні події цієї епохи – Революція Гідності, окупація Криму та збройний конфлікт на сході України.
- Після втечі В. Януковича український парламент скасував Закон «Про засади державної мовної політики» від 2012 року, але Президент зрештою не підписав це рішення, тому воно не набуло законної сили.
- У 2018 році Конституційний суд визнав Закон «Про засади державної мовної політики» від 2012 року неконституційним у зв'язку з порушенням при його ухваленні регламентних процедур.
- Українізація в освіті отримала новий поштовх із прийняттям 2017 року рамкового Закону «Про освіту».
- Внаслідок анексії Криму та збройного конфлікту в східних регіонах держави символічна роль української мови посилилася, стала уособленням національної ідентичності та спротиву.

5. Продовження українізаційної мовної політики на порозі повномасштабної війни (2019–2022)

- У 2019 році Верховна Рада ухвалила Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної», згідно з яким українська утверджувалася як єдина офіційна мова, а її використання стало обов'язковим у найбільш важливих сферах суспільного життя:
  - У державних закладах,
  - У ЗМІ,
  - В освіті,
  - У сфері послуг.
- Саме у цей період був ухвалений у грудні 2022 року довгоочікуваний Закон «Про національні меншини (спільноти) України», який, на жаль, вирішив не всі питання, важливі для нацменшин.

6. Компроміси у сподіванні на євроінтеграцію (2023–2024)

- Розпочате Москвою 24 лютого 2022 року повномасштабне вторгнення надалі посилює символічну роль української мови.
- Наприкінці 2023 року та у 2024 році Україна, рухаючись на шляху до європейської інтеграції, після міжнародного тиску та інтенсивних дипломатичних переговорів ухвалила зміни до низки законів.

Таким чином, мовна політика України постійно змінювалася під впливом геополітичних та внутрішніх політичних факторів. Якщо на початках, одразу після проголошення незалежності мови національних меншин отримали значну роль, то після подій 2014 року зміни до законодавства фіксували все більше домінування української мови. Після початку повномасштабної війни 2022 року процес українізації став ще більш інтенсивним: нацменшини, їх права і мови перетворилися на проблеми політики безпеки.

У цьому виданні ми зібрали найважливіші норми законодавства, які станом на початок 2025 року регулюють порядок використання мов національних меншин (спільнот) в Україні.

Укладачі

[illegible]

Зміни законодавства у сфері прав національних меншин з часу проголошення України до 2024 року

Перша епоха

ЛЛ1989 – Закон України «Про мови в Українській РСР»

Конституція1996 – Конституція України

FCNM1997 – Framework Convention for the Protection of National Minorities

ECRML1999 – Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, 1992 р.»

Ріш.1999 – Рішення Конституційного Суду України [...] щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови) від 14. 12. 1999 р. № 10-рп/99.

Ріш.2000 – Рішення Конституційного Суду України [...] щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин 1992 р.” від 12.07.2000 р. № 9-рп/2000.

ECRML2003 – Закон України «Про ратифікацію європейської хартії регіональних мов або мов меншин»

ДП2003 – Державна програма розвитку і функціонування української мови на 2004 – 2010 роки

Друга епоха

Наказ2008 – Галузева програма поліпшення вивчення української мови у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням мовами національних меншин на 2008-2011 роки

Указ2008 – Указ «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні»

Концепція 2010 – Концепція державної мовної політики

Третя епоха

LL2012 – Закон України «Про засади державної мовної політики»

Четверта епоха

ЗУВО2014 – Закон України «Про вищу освіту»

ЗУДеком2015 – Закон України № 317-VIII/2015 «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»

ЗУДС2015 – Закон України «Про державну службу»

ЗУО2017 – Закон України «Про освіту»

ЗУІнф2017 – Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації»

Ріш.2018 – Рішення Конституційного Суду України [...] Закону України «Про засади державної мовної політики»

SLL2019 – Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»

Ріш.2019 – Рішення Конституційного Суду України [...] щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про освіту» № 10-р/2019.

П'ята епоха

ЗУСО2020 – Закон України «Про повну загальну середню освіту»

ЗУКН2021 – Закон України «Про корінні народи України»

ЗУНМ2022 – Закон України «Про національні меншини (спільноти) України»

Шоста епоха

ЗУДерус2023 – Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів»

ЗУНМ2023.вер.23. – Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про національні меншини (спільноти) України" щодо деяких питань реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України»

ЗУНМ2023.груд.9. – Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів стосовно прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах»

ЗУАНГ2024 – Закон України «Про застосування англійської мови в Україні»

ЗУНМ2024.лют.9. – Закон України «Про затвердження Методології використання мов національних меншин (спільнот) України в населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення»

ПНМ2024.лют.9. – Порядок визначення переліку населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про національні меншини (спільноти) України¹

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 46, ст.114)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 3389-IX від 21.09.2023

№ 3504-IX від 08.12.2023}

Верховна Рада України, виходячи з інтересів Українського народу – громадян України всіх національностей щодо розбудови суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держави,

- базуючись на Конституції України, Декларації прав національностей України, керуючись положеннями Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин, Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, інших міжнародних договорів щодо прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України,

- прагнучи до створення належних умов для реалізації і захисту прав усіх осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, збереження і розвитку їх мовної, культурної, етнічної, релігійної самобутності, забезпечення повноцінного розвитку як частини українського суспільства,

- поважаючи культурне розмаїття та заохочуючи міжкультурний діалог з метою розвитку взаєморозуміння, взаємоповаги та співробітництва між усіма особами, які проживають у межах території України, незалежно від етнічної, культурної, мовної або релігійної приналежності,

- забезпечуючи рівність громадян України незалежно від етнічного походження,

- консолідуючи українську націю,

- приймає цей Закон з метою визначення особливостей суспільних відносин щодо забезпечення реалізації прав і свобод особами, які належать до національних меншин (спільнот) України.

---

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2827-20#Text>

Розділ І. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) національна меншина (спільнота) України (далі - національна меншина (спільнота)) - стала група громадян України, які не є етнічними українцями, проживають на території України в межах її міжнародно визнаних кордонів, об'єднані спільними етнічними, культурними, історичними, мовними та/або релігійними ознаками, усвідомлюють свою приналежність до неї, виявляють прагнення зберегти і розвивати свою мовну, культурну, релігійну самобутність.

Національні меншини (спільноти) є невід'ємними, інтегрованими та органічними частинами українського суспільства;

2) населений пункт, в якому традиційно проживають особи, які належать до національної меншини (спільноти), - село, селище, місто, в якому особи, які належать до відповідної національної меншини (спільноти), згідно з офіційною державною статистичною інформацією за відповідні періоди безперервно проживають протягом останніх 100 років і складають не менше 10 відсотків загальної чисельності населення станом на час збирання чи отримання такої інформації.

Вимога щодо безперервного проживання в населеному пункті не застосовується до осіб, депортованих або постраждалих від геноциду за національною ознакою, а також до осіб, які залишили своє місце проживання внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації;

3) населений пункт, в якому особи, які належать до національної меншини (спільноти), складають значну частину населення, - село, селище, місто, в якому особи, які належать до відповідної національної меншини (спільноти), згідно з офіційною державною статистичною інформацією, складають понад 15 відсотків загальної чисельності населення станом на час збирання чи отримання такої інформації.

{Стаття 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023; в редакції Закону № 3504-IX від 08.12.2023}

Стаття 2. Законодавство щодо правового статусу осіб, які належать до національних меншин (спільнот)

1. Законодавство щодо правового статусу осіб, які належать до національних меншин (спільнот), складається з Конституції України, цього Закону, інших законів України, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Державні гарантії у сфері реалізації та/або захисту прав громадян України, які належать до національних меншин (спільнот)

1. Держава гарантує громадянам України, які належать до національних меншин (спільнот) (далі - особи, які належать до національних меншин (спільнот)), права, передбачені статтею 5 цього Закону.

2. Проведення державою політики інтеграції передбачає утримання від політики та практики асиміляції осіб, які належать до національних меншин (спільнот), проти їхньої волі і захист таких осіб від будь-яких дій, спрямованих на таку асиміляцію.

3. Держава гарантує особам, які належать до національних меншин (спільнот), захист їхніх прав, свобод та охоронюваних законом інтересів відповідно до закону.

4. Держава з урахуванням конкретного становища осіб, які належать до національних меншин (спільнот), вживає заходів з метою досягнення у сферах економічного, соціального, політичного та культурного життя повної та справжньої рівності між особами, які належать до національних меншин (спільнот), та особами, які належать до більшості населення.

{Статтю 3 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023}

Стаття 4. Заборона дискримінації

1. Особи, які належать до національних меншин (спільнот), є рівними перед законом та мають право на рівний правовий захист.

2. Будь-яка пряма чи непряма дискримінація осіб, які належать до національних меншин (спільнот), забороняється.

Не вважаються дискримінацією дії, що мають правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету та спрямовані на усунення юридичної чи фактичної нерівності в можливостях реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот).

Розділ II. ПРАВА, СВОБОДИ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОСІБ, ЯКІ НАЛЕЖАТЬ ДО НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (СПІЛЬНОТ)

Стаття 5. Права, свободи та обов'язки осіб, які належать до національних меншин (спільнот)

1. Громадянам України незалежно від етнічного походження, належності до національних меншин (спільнот) гарантуються рівні громадянські, політичні, соціальні, економічні, культурні та мовні права і свободи, визначені Конституцією України.

2. Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), має також право на:

- 1) самоідентифікацію;
- 2) свободу громадських об'єднань та мирних зібрань;
- 3) свободу вираження поглядів і переконань, думки, слова, совісті та релігії;
- 4) участь у політичному, економічному та соціальному житті;
- 5) використання мови національної меншини (спільноти);
- 6) освіту, зокрема мовами національних меншин (спільнот);
- 7) збереження культурної самобутності національної меншини (спільноти).

3. Перелік прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот), визначений частиною другою цієї статті, не є вичерпним. Інші права та свободи таким особам можуть надаватися відповідно до закону.

4. Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), може здійснювати права та користуватися свободами, гарантованими цим Законом, окремо або спільно з іншими особами, які належать до національних меншин (спільнот), на території України.

5. Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), зобов'язана дотримуватися Конституції та законів України, боронити державний суверенітет і територіальну цілісність України, поважати мову, культуру, традиції, звичаї, релігійну самобутність української нації, всіх національних меншин (спільнот) та корінних народів України, а також сприяти інтеграції національної меншини (спільноти) в українське суспільство.

6. Права і свободи осіб, які належать до національних меншин (спільнот), можуть бути обмежені відповідно до закону в інтересах національної безпеки, для забезпечення територіальної цілісності та громадського порядку, запобігання заворушенням чи злочинам, охорони здоров'я населення, захисту прав і свобод інших осіб, якщо таке обмеження є необхідним у демократичному суспільстві.

{Абзац перший частини шостої статті 5 в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023}

При реалізації та/або захисті прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), забороняється популяризація або пропаганда держави-терориста (держави-агресора) та її органів, російського

нацистського тоталітарного режиму, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну, представників органів влади держави-терориста (держави-агресора) та їхніх дій, що створюють позитивний образ держави-терориста (держави-агресора), виправдовують чи визнають правомірною збройну агресію Російської Федерації як держави-терориста проти України, окупацію території України.

Стаття 6. Право на самоідентифікацію

1. Кожний громадянин України має право вільно вирішувати, чи вважатися належним до національної меншини (спільноти) (кількох національних меншин (спільнот)). Таке рішення або здійснення прав у зв'язку з цим не повинно завдавати шкоди такій особі. Ніхто не може бути примушений декларувати свій статус особи, яка належить до національної меншини (спільноти). У разі якщо в особі є потреба у користуванні правами, які гарантуються особам, які належать до національних меншин (спільнот), достатнім є висловлення бажання користуватися такими правами.

2. Примушення громадянина України у будь-якій формі до визнання своєї належності, відмови або зміни своєї належності до національної меншини (спільноти) забороняється.

3. Громадянин України має право на власне ім'я, по батькові та прізвище з урахуванням звичаїв національної меншини (спільноти), до якої він належить.

Якщо за звичаями національної меншини (спільноти), до якої належить особа, прізвище або по батькові не є складовими імені, то у документах, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України, спеціальний статус особи, на підставі письмової заяви особи зазначаються лише складові імені, а у свідоцтві про народження - імен батька і матері.

Громадяни України мають право у встановленому порядку відновлювати свої національні прізвище, ім'я та по батькові.

Стаття 7. Свобода громадських об'єднань та мирних зібрань

1. Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), має право відповідно до закону брати участь в утворенні та діяльності громадських об'єднань національних меншин (спільнот), у мирних зібраннях для здійснення та захисту своїх прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, мовних, екологічних та інших інтересів, її інтеграції в українське суспільство.

2. Участь або неучасть особи, яка належить до національної меншини (спільноти), у громадському об'єднанні національної меншини (спільноти) не може бути підставою для обмеження її прав і свобод, передбачених Конституцією та законами України.

Стаття 8. Свобода вираження поглядів і переконань, думки, слова, совісті та релігії

1. Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), має право на свободу дотримання та вираження поглядів і переконань, думки, слова, совісті та релігії.

Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), має право вільно збирати, зберігати, використовувати та поширювати інформацію мовою своєї національної меншини (спільноти) усно, письмово або в інший спосіб.

2. Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), може сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати жодної, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність, утворювати релігійні організації у порядку, визначеному законом.

Стаття 9. Участь у політичному, економічному та соціальному житті

1. Особи, які належать до національних меншин (спільнот), мають право брати участь у виборах та референдумах, вільно обирати та бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, мають рівний доступ до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, а також право на рівноправну участь в економічному та соціальному житті країни, у тому числі у питаннях, пов'язаних із збереженням та популяризацією культури, традицій та ідентичності національної меншини (спільноти), до якої вони належать.

2. Держава створює необхідні умови для ефективної участі осіб, які належать до національних меншин (спільнот), у соціальному та економічному житті, а також в управлінні державними справами.

{Статтю 9 доповнено частиною другою згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023}

Стаття 10. Право на використання мови національної меншини (спільноти)

1. Особа, яка належить до національної меншини (спільноти), має право на вільне і безперешкодне використання мови своєї національної меншини (спільноти) приватно та публічно, в усній і письмовій формах у межах, що не суперечать закону.

2. Публічні заходи (збори, конференції, мітинги, виставки, навчальні курси, семінари, тренінги, дискусії, форуми, інші публічні заходи), організовані для осіб, які належать до національних меншин (спільнот), можуть проводитися мовами відповідних національних меншин (спільнот).

{Частина друга статті 10 в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023}

3. Культурно-мистецький, розважальний або видовищний захід, що організовується та проводиться особами, які належать до національної меншини (спільноти), або для осіб, які належать до національної меншини (спільноти), може проводитися мовою відповідної національної меншини (спільноти). Супровід (конференс) до такого заходу може здійснюватися мовою відповідної національної меншини (спільноти). Організатор за запитом не менше 20 відвідувачів (глядачів) такого заходу забезпечує синхронний або послідовний переклад супроводу (конференсу) державною мовою, якщо такий запит надійшов не пізніше ніж за 72 години до початку проведення заходу.

{Абзац перший частини третьої статті 10 в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023; із змінами, внесеними згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

Супроводом (конференсом) для цілей цього Закону вважається виступ, пов'язаний із веденням програми культурно-мистецького, розважального та видовищного заходу, зокрема оголошенням та коментуванням складових такого заходу.

{Частину третю статті 10 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023}

Оголошення, афіші, інші інформаційні матеріали про культурно-мистецькі та видовищні заходи можуть дублюватися мовою відповідної національної меншини (спільноти) за рішенням їх організаторів з урахуванням вимог, передбачених частинами третьою, п'ятою статті 23 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

4. Мови національних меншин (спільнот) можуть використовуватися в медіа відповідно до закону.

Національні меншини (спільноти) мають право утворювати відповідно до закону власні медіа.

{Частина четверта статті 10 в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023}

5. На видавничу продукцію, видану мовами національних меншин (спільнот), не поширюється вимога абзацу першого частини четвертої статті 26 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

На діяльність книгарень та інших закладів, що відповідно до закону здійснюють розповсюдження книжкових видань винятково мовами національних меншин (спільнот) та державною мовою, не поширюються вимоги абзацу першого частини п'ятої статті 26 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

Держава сприяє здійсненню заходів, спрямованих на розвиток книгарень та інших закладів, що здійснюють розповсюдження книжкових видань з метою задоволення культурних потреб та інтересів національних меншин (спільнот).

{Частина п'ята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023; в редакції Закону № 3504-IX від 08.12.2023}

6. На прохання особи, яка належить до національної меншини (спільноти), може бути використана мова відповідної національної меншини (спільноти), якщо така мова є зрозумілою для сторін, для:

- 1) надання екстреної медичної допомоги;
- 2) надання допомоги та захисту, якщо така особа постраждала від домашнього насильства;
- 3) забезпечення догляду в будинку-інтернаті для громадян похилого віку.

{Частина шоста статті 10 в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023}

7. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, написи офіційних назв на вивісках органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, виконані державною мовою, можуть дублюватися мовами національних меншин (спільнот) за рішенням відповідних сільської, селищної, міської рад та подаються з правого боку або внизу.

8. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, інформація для загального ознайомлення (оголошення, які, зокрема, містять публічну пропозицію щодо укладення договору, покажчики, вказівники, вивіски, повідомлення, написи та інша публічно розміщена текстова, візуальна і звукова інформація, що використовується або може використовуватися для інформування необмеженого кола осіб про товари, роботи, послуги, певних суб'єктів господарювання, посадових, службових осіб підприємств або органів державної влади, органів місцевого самоврядування) дублюється мовою національної меншини (спільноти) за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

9. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, допускається поширення матеріалів передвиборної агітації під час виборів Президента України, виборів народних депутатів України та місцевих виборів мовами відповідних національних меншин (спільнот) та дубльованих державною мовою.

{Частина дев'ята статті 10 в редакції Закону № 3504-IX від 08.12.2023}

10. Особливості використання мов національних меншин (спільнот), зокрема, але не виключно, при наданні будь-якої топографічної інформації, комунікації з органами влади у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, на прохання таких осіб і якщо таке прохання відповідає реальним потребам, визначаються методологією, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Методологія має забезпечувати можливість:

1) використання особами, які належать до національних меншин (спільнот), поряд із державною мовою, мови відповідної національної меншини (спільноти) у взаємовідносинах із місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, які здійснюють свою діяльність у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення;

2) використання місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, які здійснюють свою діяльність у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, за рішенням такого органу поряд із державною мовою мови відповідної національної меншини (спільноти) у взаємовідносинах з особами, які належать до національних меншин (спільнот);

3) вжиття інших заходів, що базуються виключно на основних положеннях Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин та Європейської хартії регіональних мов або мов меншин.

{Частина десята статті 10 в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023}

11. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, допускається розповсюдження внутрішньої та зовнішньої реклами мовами відповідних національних меншин (спільнот) з обов'язковим дублюванням державною мовою. Текст дублювання державною мовою має відтворювати зміст дубльованої реклами і виконується шрифтом не меншого розміру, ніж текст дубльованої реклами.

Вимога щодо дублювання написів не є обов'язковою при написанні найменувань товарів, охоронюваних законом торговельних марок (знаків для товарів і послуг) та комерційних найменувань.

В аудіальних та аудіовізуальних медіа місцевої категорії допускається розповсюдження реклами, виконаної мовами національних меншин

(спільнот), при цьому в аудіовізуальних медіа така реклама субтитрується державною мовою.

Об'єкти права інтелектуальної власності рекламуються з дотриманням вимог частини другої статті 6 Закону України "Про рекламу".

{Статтю 10 доповнено частиною одинадцятю згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023; в редакції Закону № 3504-IX від 08.12.2023}

12. Порядок визначення переліку та перелік населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 10 доповнено частиною дванадцятю згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023}

13. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини в межах повноважень, наданих йому Конституцією України та Законом України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини", здійснює парламентський контроль за додержанням права національних меншин (спільнот) на використання мов національних меншин (спільнот).

{Статтю 10 доповнено частиною тринадцятю згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

14. Положення частин другої, третьої, п'ятої, сьомої - одинадцятої, тринадцятої цієї статті застосовуються до мов національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

{Статтю 10 доповнено частиною чотирнадцятю згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

Стаття 11. Право на освіту

1. Особливості використання мов національних меншин (спільнот) в освітньому процесі визначаються Законом України "Про освіту" та спеціальними законами у зазначеній сфері.

2. Держава сприяє підготовці та підвищенню кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників з мов національних меншин (спільнот).

3. Держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у тому числі електронними), посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти, які належать до національних меншин (спільнот), та педагогічних працівників у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 11 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023}

4. Приватні заклади освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб, зокрема засновані національними культурними товариствами та представниками національних меншин (спільнот), мають право вільного вибору мови освітнього процесу (крім закладів освіти, що отримують публічні кошти) та зобов'язані забезпечити опанування учнями державної мови відповідно до державних стандартів.

Стаття 12. Право на збереження культурної самобутності національної меншини (спільноти)

1. Особи, які належать до національних меншин (спільнот), мають право:

- 1) зберігати і розвивати свою культурну, мовну, релігійну самобутність, традиції та звичаї, користуватися досягненнями (надбаннями) своєї культури, зберігати та примножувати свою культурну спадщину;
- 2) на відзначення (святкування) подій, пов'язаних з їхньою історією та культурою.

2. Держава сприяє та підтримує:

- 1) виявлення та упорядкування місць історичної пам'яті національних меншин (спільнот), забезпечує охорону об'єктів культурної спадщини національних меншин (спільнот). Пам'ятки історії, культури, релігії національних меншин (спільнот), розташовані на території України, є частиною української культури;

- 2) вивчення історії та культури національних меншин (спільнот);

- 3) проведення культурно-мистецьких заходів національних меншин (спільнот).

3. Держава забезпечує особам, які належать до національних меншин (спільнот), вивчення історії та культури України.

Розділ III. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (СПІЛЬНОТ)

Стаття 13. Державна політика у сфері національних меншин (спільнот)

1. Державна політика у сфері національних меншин (спільнот) має на меті:

- 1) сприяння розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності національних меншин (спільнот);

- 2) інтеграцію національних меншин (спільнот) в українське суспільство на основі визнання прав і свобод людини і громадянина;

- 3) утвердження в українському суспільстві норм міжетнічної толерантності і взаємної поваги;

4) зміцнення загальнонаціональної єдності та забезпечення мультикультурності українського суспільства;

5) надання державної підтримки мовам національних меншин (спільнот), яким загрожує зникнення. Перелік таких мов затверджується Кабінетом Міністрів України на основі міжнародних стандартів.

{Частину першу статті 13 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023}

2. Державна політика у сфері національних меншин (спільнот) базується на принципах:

1) захисту прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), як невід'ємної складової захисту прав людини і основоположних свобод;

2) недопущення дискримінації осіб, які належать до національних меншин (спільнот);

3) визнання права особи, яка належить до національної меншини (спільноти), вільно обирати та вільно відновлювати її належність до національної меншини (спільноти), виявляти свою самобутність та ідентичність;

4) забезпечення вільної реалізації особами, які належать до національних меншин (спільнот), їхніх прав та інтересів для збереження і розвитку їхньої етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності;

5) інклюзивного залучення осіб, які належать до національних меншин (спільнот), у тому числі через їх громадські об'єднання, до формування та реалізації державної політики у сфері національних меншин (спільнот) на всіх рівнях врядування;

6) інтеграції осіб, які належать до національних меншин (спільнот), в українське суспільство на основі визнання прав і свобод людини і громадянина;

7) запобігання примусовій асиміляції національних меншин (спільнот);

8) протидії проявам ксенофобії, розпалюванню расової, етнічної, релігійної ворожнечі;

9) запобігання міжетнічним конфліктам, використанню національних меншин (спільнот) іншими державами для автономізації регіонів їх проживання та дезінтеграції України;

10) взаємної поваги, взаєморозуміння та співробітництва між усіма особами, які проживають на території України, незалежно від етнічної, культурної, мовної або релігійної самобутності та ідентичності.

3. Держава гарантує захист та забезпечує реалізацію прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), шляхом здійснення заходів у сфері державної політики, спрямованих на збереження, підтримку

і розвиток їх самобутності та ідентичності, інтеграцію в українське суспільство.

Стаття 14. Фінансове забезпечення заходів щодо реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот)

1. Видатки, необхідні для забезпечення виконання заходів щодо реалізації прав і свобод національних меншин (спільнот), здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України за окремою бюджетною програмою, коштів місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

2. Громадським об'єднанням національних меншин (спільнот) може надаватися на конкурсних засадах фінансова підтримка для виконання програм (проектів, заходів) за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів місцевих бюджетів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національних меншин (спільнот)

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національних меншин (спільнот):

1) узагальнює практику застосування законодавства з питань національних меншин (спільнот), розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих та інших нормативно-правових актів;

2) здійснює нормативно-правове забезпечення у сфері національних меншин (спільнот) у межах повноважень, визначених законом;

3) здійснює контроль за дотриманням законодавства у сфері національних меншин (спільнот), у тому числі моніторинг виконання міжнародних зобов'язань України у сфері національних меншин (спільнот);

4) збирає та аналізує статистичну інформацію щодо кількості та видів громадських об'єднань національних меншин (спільнот), що діють в Україні;

5) вживає заходів для збереження і розвитку самобутності національних меншин (спільнот), задоволення їхніх культурних, мовних, інформаційних та інших потреб;

6) взаємодіє із центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування у сфері національних меншин (спільнот);

7) проводить за участю представників громадських об'єднань національних меншин (спільнот) консультації з питань щодо визначених законом прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот);

8) здійснює моніторинг діяльності громадських об'єднань національних меншин (спільнот);

9) організовує проведення наукових досліджень у сфері національних меншин (спільнот), а також взаємодіє з вітчизняними та іноземними науково-дослідними установами і закладами освіти з метою обміну досвідом щодо проведення таких досліджень;

10) встановлює та підтримує контакти і координаційні зв'язки з відповідними органами іноземних держав, до компетенції яких належить реалізація політики у сфері національних меншин (спільнот);

11) сприяє розширенню міжнародного співробітництва України з іншими державами у сфері реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот);

12) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національних меншин (спільнот), відповідно до Закону України "Про центральні органи виконавчої влади" утворює консультативно-дорадчий орган, до складу якого включаються представники громадських об'єднань національних меншин (спільнот), а також, за потреби, інші постійні або тимчасові консультативні та дорадчі органи.

Стаття 16. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій щодо реалізації державної політики у сфері національних меншин (спільнот)

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації в межах компетенції забезпечують виконання законодавства України у сфері національних меншин (спільнот), у тому числі державних і регіональних програм національно-культурного розвитку національних меншин (спільнот).

З метою виконання завдань, зазначених в абзаці першому цієї частини, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації за потреби можуть утворювати структурні підрозділи з питань національних меншин (спільнот).

Стаття 17. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо реалізації державної політики у сфері національних меншин (спільнот)

1. З метою реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), органи місцевого самоврядування:

1) сприяють збереженню та розвитку культурної, етнічної самобутності національних меншин (спільнот) шляхом підтримки діяльності громадських об'єднань національних меншин (спільнот), національно-культурних товариств;

2) здійснюють планування соціально-економічного і культурного розвитку територіальних громад, районів, областей з урахуванням етнічних, культурних та інших потреб таких осіб та необхідності збереження і розвитку їх самобутності, захисту і реалізації прав і свобод;

3) здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 18. Дорадчі органи з питань національних меншин (спільнот)

1. Для врахування інтересів та реалізації передбачених цим Законом прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), при вирішенні питань, віднесених до повноважень місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, за ініціативою громадських об'єднань національних меншин (спільнот) такі органи, їх посадові особи можуть утворювати консультативні, дорадчі, інші допоміжні органи (далі - дорадчі органи з питань національних меншин (спільнот)), до складу яких входять представники громадських об'єднань національних меншин (спільнот).

2. Проекти рішень місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб з питань, пов'язаних з реалізацією передбачених цим Законом прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), виносяться на обговорення дорадчих органів з питань національних меншин (спільнот) у разі їх утворення.

Пропозиції та зауваження дорадчих органів з питань національних меншин (спільнот) мають рекомендаційний характер і є обов'язковими до розгляду відповідними органами та посадовими особами. Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані повідомити відповідні дорадчі органи з питань національних меншин (спільнот) про результати розгляду поданих пропозицій у десятиденний строк з дня їх отримання.

3. Порядок формування, основні напрями і форми діяльності дорадчих органів з питань національних меншин (спільнот) визначаються Положенням про дорадчі органи з питань національних меншин (спільнот), що затверджується відповідними місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.

Стаття 19. Центр національних меншин (спільнот)

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації за ініціативою громадських об'єднань національних меншин (спільнот) утворюють Центр національних меншин (спільнот) відповідної адміністративно-територіальної одиниці (далі - Центр національних меншин (спільнот)), що має забезпечувати інституційні та технічні умови для задоволення культурних потреб осіб, які належать до національних меншин (спільнот), на засадах рівності та

інклюзивного доступу. Порядок утворення та функціонування Центру національних меншин (спільнот) визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національних меншин (спільнот).

{Частина перша статті 19 в редакції Закону № 3504-IX від 08.12.2023}

2. Основними завданнями Центру національних меншин (спільнот) є:

1) підтримка і збереження традиційної культури та нематеріальної культурної спадщини національних меншин (спільнот), створення умов для всебічного розкриття їхньої самобутності, збереження мови, культури, народних традицій;

2) надання інформаційно-консультативної та організаційної підтримки громадським об'єднанням національних меншин (спільнот);

3) проведення заходів, спрямованих на зміцнення національної єдності і консолідацію українського суспільства, поглиблення культурних зв'язків між громадськими об'єднаннями національних меншин (спільнот) регіону;

4) взаємодія з органами державної влади та органами місцевого самоврядування для вирішення нагальних питань щодо захисту прав національних меншин (спільнот).

{Статтю 19 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3389-IX від 21.09.2023}

3. Основними функціями Центру національних меншин (спільнот) є:

1) розроблення та реалізація заходів і програм з питань розвитку культур та забезпечення реалізації прав усіх осіб, які належать до національних меншин (спільнот);

2) надання на рівних умовах громадським об'єднанням національних меншин (спільнот), національно-культурним товариствам методичної, інформаційної та організаційної допомоги в організації та проведенні культурно-мистецьких заходів (фестивалів, конкурсів, концертів, днів національних культур, оглядів народної творчості, виставок прикладного та образотворчого мистецтва тощо);

3) проведення регулярних інформаційних та культурно-просвітницьких заходів, спрямованих на інтеграцію національних меншин (спільнот) в українське суспільство;

4) організація та проведення заходів з увічнення пам'яті осіб, які належать до національних меншин (спільнот) і брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, відсічі збройній агресії Російської Федерації проти України, є борцями за незалежність України, зробили значний внесок у розбудову України, науки, літератури, культури, мистецтва;

5) надання громадським об'єднанням національних меншин (спільнот) допомоги в реалізації молодіжних та дитячих проєктів, спрямованих на виховання толерантного ставлення до осіб різного етнічного походження, взаємної поваги та співпраці між усіма громадянами незалежно від етнічної, мовної, культурної, релігійної ідентичності;

6) організація та проведення урочистих заходів з відзначення пам'ятних дат, пов'язаних з історією національних меншин (спільнот);

7) інші функції, спрямовані на задоволення культурних потреб осіб, які належать до національних меншин (спільнот).

{Стаття 19 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

4. Для функціонування Центру національних меншин (спільнот) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації виділяють відповідне приміщення.

Організаційне забезпечення функціонування Центру національних меншин (спільнот) здійснюється структурним підрозділом Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань національних меншин (спільнот). У Центрі національних меншин (спільнот) також можуть проводитися засідання дорадчих органів з питань національних меншин (спільнот).

У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, за ініціативою громадських об'єднань національних меншин (спільнот) сільські, селищні, міські ради можуть утворювати Центр національних меншин (спільнот) відповідної територіальної громади.

{Абзац третій частини статті 19 в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023}

5. Приміщення Центру національних меншин (спільнот) або його окремі частини, а також земельну ділянку, на якій він розміщений, заборонено використовувати у комерційних цілях.

Розділ IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ЗАКОРДОННІ ЗВ'ЯЗКИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (СПІЛЬНОТ)

Стаття 20. Міжнародне співробітництво у сфері захисту прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот)

1. Україна сприяє розвитку міжнародного співробітництва з питань забезпечення та захисту прав та інтересів національних меншин (спільнот), зокрема шляхом укладання та реалізації багатосторонніх і двосторонніх договорів у зазначеній сфері.

2. Органи державної влади в межах своїх повноважень співпрацюють з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями у сфері захисту прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), сприяють вирішенню питань, що стосуються національних меншин (спільнот), у тому числі шляхом проведення міждержавного діалогу.

3. Особи, які належать до національних меншин (спільнот), можуть входити до складу міжурядових двосторонніх комісій з питань забезпечення прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот).

Стаття 21. Закордонні зв'язки національних меншин (спільнот)

1. Особи, які належать до національних меншин (спільнот), та громадські об'єднання національних меншин (спільнот) можуть підтримувати зв'язки з представниками країн етнічного споріднення, національними громадськими об'єднаннями за межами України, брати участь у діяльності відповідних міжнародних неурядових організацій.

Такі особи та громадські об'єднання можуть отримувати допомогу від іноземних держав, приватних осіб, громадських об'єднань, фондів та інших іноземних установ у порядку, визначеному законом.

2. Особам, які належать до національних меншин (спільнот), громадським об'єднанням національних меншин (спільнот) забороняється співпрацювати та отримувати допомогу від іноземних держав та приватних осіб, неурядових організацій інших держав, міжнародних неурядових організацій, фондів та інших іноземних установ, діяльність яких спрямована на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підриг її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім пункту 5 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України "Про національні меншини в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 36, ст. 529; 2013 р., № 23, ст. 218; 2014 р., № 5, ст. 62);

Постанову Верховної Ради України "Про введення в дію Закону України "Про національні меншини в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 36, ст. 530).

3. Установити, що на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом:

1) шести місяців з дня його скасування або припинення тимчасовому обмеженню в реалізації та захисті підлягають визначені статтею 7 (у частині права на мирні зібрання), статтями 14, 18, 19 та частиною третьою статті 20 цього Закону права національних меншин (спільнот), які ідентифікують свою приналежність за етнічним походженням із державою, що визнана в Україні та/або міжнародними організаціями державою-терористом (державою-агресором), яка вчиняє акти агресії проти України.

{Підпункт 2 пункту 3 розділу V виключено на підставі Закону № 3504-IX від 08.12.2023}

{Пункт 3 розділу V в редакції Закону № 3389-IX від 21.09.2023}

4. Статтю 10 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170; 2008 р., №№ 5-8, ст. 78) доповнити частиною шостою такого змісту:

"6. Для реалізації своїх повноважень сільські, селищні, міські, районні, обласні ради можуть утворювати консультативно-дорадчі органи".

5. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим пунктом:

1) підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

2) вжити заходів щодо прийняття та/або оновлення нормативних актів органів виконавчої влади, що впливають із цього Закону, забезпечивши набрання ними чинності одночасно з набранням чинності цим Законом;

3) затвердити Державну цільову програму для забезпечення розвитку єдності у розмаїтті національних меншин (спільнот) на 5-10 років.

6. Кабінету Міністрів України у 2024 році поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.

Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ
м. Київ
13 грудня 2022 року
№ 2827-IX

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів стосовно прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах²

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 135, ст.792)

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Пункт "6" статті 32 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) доповнити підпунктом 12 такого змісту:

"12) забезпечення у межах, визначених законом, права на використання мов відповідних національних меншин (спільнот) України у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення".

2. Статтю 48 Закону України "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004; 2020 р., № 24, ст. 170) доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. Заклади вищої освіти приватної форми власності мають право вільного вибору мови навчання, яка є офіційною мовою Європейського Союзу (викладання однієї, кількох або всіх дисциплін, виконання індивідуальних завдань та проведення контрольних заходів), із забезпеченням при цьому вивчення особами, які навчаються у таких закладах, державної мови як окремої навчальної дисципліни".

3. У Законі України "Про освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380 із наступними змінами):

1) абзац перший частини першої статті 7 викласти в такій редакції:

"1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. У класах (групах) з навчанням мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу, гарантується право на використання мови відповідної національної меншини в освітньому процесі поряд з державною мовою";

---

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3504-20#Text>

2) підпункт 19 пункту 3 розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" викласти в такій редакції:

"19) особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, і розпочали здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року мовою відповідної національної меншини України, до завершення здобуття повної загальної середньої освіти мають право продовжувати здобувати таку освіту відповідно до правил, що діяли до набрання чинності цим Законом".

4. У Законі України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 21, ст. 81 із наступними змінами):

1) частину п'яту статті 18 викласти в такій редакції:

"5. У порядку і на умовах, визначених законом щодо порядку реалізації прав корінних народів, національних меншин України, допускається поширення матеріалів передвиборної агітації, виконаних мовами відповідних корінних народів, національних меншин України та дубльованих державною мовою";

2) абзац перший частини першої статті 21 викласти в такій редакції:

"1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. У класах (групах) з навчанням мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу, гарантується право на використання мови відповідної національної меншини в освітньому процесі поряд з державною мовою";

3) у статті 26:

абзац другий частини четвертої викласти в такій редакції:

"Ця вимога не поширюється на видавничу продукцію, видану кримськотатарською мовою, іншими мовами корінних народів чи національних меншин України за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів відповідно до закону щодо порядку реалізації прав корінних народів, національних меншин України, а також на видавничу продукцію, видану мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу";

абзац третій частини п'ятої викласти в такій редакції:

"Положення абзацу першого цієї частини не поширюється на книгарні та інші заклади, що здійснюють розповсюдження книжкових видань винятково мовами корінних народів, мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу, та державною мовою та/або словників та розмовників з іноземних мов, підручників з вивчення іноземних мов";

4) абзац другий пункту 3 розділу IX "Прикінцеві та перехідні положення" викласти в такій редакції:

"Особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, і розпочали здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року мовою відповідної національної меншини України, до завершення здобуття повної загальної середньої освіти мають право продовжувати здобувати таку освіту відповідно до правил, що діяли до набрання чинності цим Законом".

5. У статті 5 Закону України "Про повну загальну середню освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 31, ст. 226 із наступними змінами):

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Мовою освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти є державна мова. У класах (групах) з навчанням мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу, гарантується право на використання мови відповідної національної меншини в освітньому процесі поряд з державною мовою";

у частині шостій:

абзаци перший - третій викласти в такій редакції:

"6. Особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, можуть здобувати:

базову середню освіту відповідними мовами національних меншин, за винятком навчальних предметів (інтегрованих курсів), пов'язаних із вивченням української мови, української літератури та історії України, які вивчаються державною мовою;

профільну середню освіту відповідними мовами національних меншин, за винятком навчальних предметів (інтегрованих курсів), пов'язаних із вивченням української мови, української літератури, історії України та захисту України, які вивчаються державною мовою";

після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

"Перелік навчальних предметів (інтегрованих курсів) для вивчення державною мовою у класах (групах) з навчанням мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу, може бути розширений за рішенням закладу освіти".

У зв'язку з цим абзаци четвертий і п'ятий вважати відповідно абзацами п'ятим і шостим;

абзац шостий доповнити словами "і положень абзаців другого - четвертого цієї частини".

6. У Законі України "Про національні меншини (спільноти) України" від 13 грудня 2022 року № 2827-IX; із змінами, внесеними Законом України від 21 вересня 2023 року № 3389-IX:

1) статтю 1 викласти в такій редакції:

"Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) національна меншина (спільнота) України (далі – національна меншина (спільнота) – стала група громадян України, які не є етнічними українцями, проживають на території України в межах її міжнародно визнаних кордонів, об'єднані спільними етнічними, культурними, історичними, мовними та/або релігійними ознаками, усвідомлюють свою приналежність до неї, виявляють прагнення зберегти і розвивати свою мовну, культурну, релігійну самобутність.

Національні меншини (спільноти) є невід'ємними, інтегрованими та органічними частинами українського суспільства;

2) населений пункт, в якому традиційно проживають особи, які належать до національної меншини (спільноти), – село, селище, місто, в якому особи, які належать до відповідної національної меншини (спільноти), згідно з офіційною державною статистичною інформацією за відповідні періоди безперервно проживають протягом останніх 100 років і складають не менше 10 відсотків загальної чисельності населення станом на час збирання чи отримання такої інформації.

Вимога щодо безперервного проживання в населеному пункті не застосовується до осіб, депортованих або постраждалих від геноциду за національною ознакою, а також до осіб, які залишили своє місце проживання внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації;

3) населений пункт, в якому особи, які належать до національної меншини (спільноти), складають значну частину населення, – село, селище, місто, в якому особи, які належать до відповідної національної меншини (спільноти), згідно з офіційною державною статистичною інформацією, складають понад 15 відсотків загальної чисельності населення станом на час збирання чи отримання такої інформації";

2) у статті 10:

в абзаці першому частини третьої цифри "10" замінити цифрами "20";

частини п'яту, дев'яту і одинадцяту викласти в такій редакції:

"5. На видавничу продукцію, видану мовами національних меншин (спільнот), не поширюється вимога абзацу першого частини четвертої статті 26 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

На діяльність книгарень та інших закладів, що відповідно до закону здійснюють розповсюдження книжкових видань винятково мовами національних меншин (спільнот) та державною мовою, не поширюються вимоги абзацу першого частини п'ятої статті 26 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

Держава сприяє здійсненню заходів, спрямованих на розвиток книгарень та інших закладів, що здійснюють розповсюдження книжкових видань з метою задоволення культурних потреб та інтересів національних меншин (спільнот)";

"9. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, допускається поширення матеріалів передвиборної агітації під час виборів Президента України, виборів народних депутатів України та місцевих виборів мовами відповідних національних меншин (спільнот) та дубльованих державною мовою";

"11. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, допускається розповсюдження внутрішньої та зовнішньої реклами мовами відповідних національних меншин (спільнот) з обов'язковим дублюванням державною мовою. Текст дублювання державною мовою має відтворювати зміст дубльованої реклами і виконується шрифтом не меншого розміру, ніж текст дубльованої реклами.

Вимога щодо дублювання написів не є обов'язковою при написанні найменувань товарів, охоронюваних законом торговельних марок (знаків для товарів і послуг) та комерційних найменувань.

В аудіальних та аудіовізуальних медіа місцевої категорії допускається розповсюдження реклами, виконаної мовами національних меншин (спільнот), при цьому в аудіовізуальних медіа така реклама субтитрується державною мовою.

Об'єкти права інтелектуальної власності рекламуються з дотриманням вимог частини другої статті 6 Закону України "Про рекламу";

доповнити частинами тринадцятою і чотирнадцятою такого змісту:

"13. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини в межах повноважень, наданих йому Конституцією України та Законом України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини", здійснює парламентський контроль за додержанням права національних меншин (спільнот) на використання мов національних меншин (спільнот).

14. Положення частин другої, третьої, п'ятої, сьомої - одинадцятої, тринадцятої цієї статті застосовуються до мов національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами

національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом";

3) у статті 19:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації за ініціативою громадських об'єднань національних меншин (спільнот) утворюють Центр національних меншин (спільнот) відповідної адміністративно-територіальної одиниці (далі - Центр національних меншин (спільнот)), що має забезпечувати інституційні та технічні умови для задоволення культурних потреб осіб, які належать до національних меншин (спільнот), на засадах рівності та інклюзивного доступу. Порядок утворення та функціонування Центру національних меншин (спільнот) визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національних меншин (спільнот)";

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"3. Основними функціями Центру національних меншин (спільнот) є:

1) розроблення та реалізація заходів і програм з питань розвитку культур та забезпечення реалізації прав усіх осіб, які належать до національних меншин (спільнот);

2) надання на рівних умовах громадським об'єднанням національних меншин (спільнот), національно-культурним товариствам методичної, інформаційної та організаційної допомоги в організації та проведенні культурно-мистецьких заходів (фестивалів, конкурсів, концертів, днів національних культур, оглядів народної творчості, виставок прикладного та образотворчого мистецтва тощо);

3) проведення регулярних інформаційних та культурно-просвітницьких заходів, спрямованих на інтеграцію національних меншин (спільнот) в українське суспільство;

4) організація та проведення заходів з увічнення пам'яті осіб, які належать до національних меншин (спільнот) і брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, відсічі збройній агресії Російської Федерації проти України, є борцями за незалежність України, зробили значний внесок у розбудову України, науки, літератури, культури, мистецтва;

5) надання громадським об'єднанням національних меншин (спільнот) допомоги в реалізації молодіжних та дитячих проєктів, спрямованих на виховання толерантного ставлення до осіб різного етнічного походження, взаємної поваги та співпраці між усіма громадянами незалежно від етнічної, мовної, культурної, релігійної ідентичності;

6) організація та проведення урочистих заходів з відзначення пам'ятних дат, пов'язаних з історією національних меншин (спільнот);

7) інші функції, спрямовані на задоволення культурних потреб осіб, які належать до національних меншин (спільнот)".

У зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою;

4) підпункт 2 пункту 3 розділу V "Прикінцеві та перехідні положення" виключити.

7. У статті 40 Закону України "Про медіа" від 13 грудня 2022 року № 2849-ІХ; із змінами, внесеними Законом України від 30 травня 2023 року № 3136-ІХ:

частину першу доповнити пунктом 3 такого змісту:

"3) для телемовників, які, крім мовлення державною мовою, здійснюють мовлення виключно мовами національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, незалежно від територіальної категорії - не менше ніж 30 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин)";

у частині другій:

у пункті 2 слова і цифру "під дію пункту 1" замінити словами і цифрами "під дію пунктів 1 і 3";

доповнити пунктом 3 такого змісту:

"3) для телемовників, які, крім мовлення державною мовою, здійснюють мовлення виключно мовами національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-

агресором або державою-окупантом, незалежно від територіальної категорії - не менше ніж 30 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин)";

частину третю доповнити пунктом 4 такого змісту:

"4) забезпечувати не менше ніж 30 відсотків тижневого обсягу ведення програм, у тому числі новинно-аналітичних блоків, розважальних програм (ведучими, дикторами радіопрограм) державною мовою – для радіомовників, які, крім державної мови, здійснюють мовлення виключно мовами національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом".

II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України
В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ
м. Київ
8 грудня 2023 року
№ 3504-IX

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 9 лютого 2024 р. № 181

Київ

Про затвердження Методології використання мов національних меншин (спільнот) України в населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення³

Відповідно до частини десятої статті 10 Закону України “Про національні меншини (спільноти) України” Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Методологію використання мов національних меншин (спільнот) України в населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення, що додається.

2. Рекомендувати органам місцевого самоврядування керуватися затвердженою цією постановою Методологією щодо застосування мов національних меншин (спільнот) України у відповідних сферах суспільного життя.

Прем'єр-міністр
України

Д. ШМИГАЛЬ

Інд. 73

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 9 лютого 2024 р. № 181

---

³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/181-2024-%Do%BF#Text>

МЕТОДОЛОГІЯ

використання мов національних меншин (спільнот) України в населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення

Загальні положення

1. Ця Методологія визначає особливості використання мов національних меншин (спільнот) України в населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення (далі – населені пункти).

2. Ця Методологія розроблена відповідно до Конституції України, Європейської хартії регіональних мов або мов меншин 1992 року, Рамкової конвенції про захист національних меншин 1995 року, Законів України “Про забезпечення функціонування української мови як державної” та “Про національні меншини (спільноти) України”.

3. Використання мови відповідної національної меншини (спільноти) України в населених пунктах здійснюється на підставі рішення відповідної сільської, селищної, міської ради.

Використання мови національної меншини (спільноти) України в селі, селищі, місті, в якому особи, які належать до національної меншини (спільноти) України, згідно із статистичною інформацією безперервно проживають протягом останніх 100 років і становлять менше 10 відсотків загальної чисельності населення, здійснюється за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради у сферах суспільного життя, визначених цією Методологією.

4. Відповідна сільська, селищна, міська рада ухвалює рішення про використання на території відповідного села, селища, міста мови відповідної національної меншини (спільноти) України у сферах суспільного життя, визначених цією Методологією, з урахуванням можливості покриття витрат на використання мови національної меншини (спільноти) України.

5. У рішенні сільської, селищної, міської ради про використання на території відповідного села, селища, міста мови відповідної національної меншини (спільноти) України має бути визначено:

1) національну меншину (спільноту) України, чия мова використовується на території села, селища, міста;

2) мову (мови) відповідної національної меншини (спільноти) України, яка використовується на території села, селища, міста, за умови, що така мова є кодифікованою. Кодифікованою мовою є мова, для якої в Україні або в іноземній державі затверджено стандарти термінології, граматики, правопис;

3) сфери суспільного життя, в яких використовується мова відповідної національної меншини (спільноти) України, згідно з цією Методологією;

4) джерело коштів для покриття витрат на використання мови відповідної національної меншини (спільноти) України за кожною сферою суспільного життя, що здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України за окремою бюджетною програмою, коштів місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

6. Ця Методологія визначає такі сфери суспільного життя, в яких мови національних меншин (спільнот) України можуть використовуватися за рішенням сільської, селищної, міської ради:

- 1) надання топографічної інформації;
- 2) написання офіційних назв на табличках (вивісках) органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств;
- 3) комунікація з органами влади;
- 4) надання публічних послуг;
- 5) надання медичної допомоги;
- 6) поширення інформації для загального ознайомлення;
- 7) надання соціальних послуг громадянам похилого віку та особам з інвалідністю.

7. Відповідна сільська, селищна, міська рада може ухвалити рішення про використання мови національної меншини (спільноти) України у сферах суспільного життя, визначених пунктом 6 цієї Методології.

8. З метою забезпечення реалізації визначених цією Методологією прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, органи місцевого самоврядування, які ухвалили рішення про використання на території відповідного села, селища, міста мови відповідної національної меншини (спільноти) України, а також підприємства, установи, організації комунальної форми власності в межах своєї компетенції та у разі потреби можуть:

1) під час добору посадових осіб, працівників однією з кваліфікаційних вимог зазначати володіння мовою відповідної національної меншини (спільноти) України;

2) сприяти професійній підготовці посадових осіб, працівників щодо оволодіння ними мовою відповідної національної меншини (спільноти) України;

3) сприяти задоволенню заяв посадових осіб, працівників, які володіють мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, про призначення їх на посади, пов'язані із здійсненням повноважень у сферах, визначених пунктом 6 цієї Методології, на підприємствах, в установах, організаціях, заяв про переведення на відповідну роботу або про переміщення.

Використання мов національних меншин (спільнот) України у сфері надання топографічної інформації

9. У населених пунктах на призначених для загального користування табличках, знаках, покажчиках географічних об'єктів, а також скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів та інших об'єктів топоніміки населених пунктів дозволяється дублювати назви мовою відповідної національної меншини (спільноти) України.

Дубльована назва об'єкта топоніміки розміщується праворуч або нижче від його назви державною мовою. Шрифт дубльованої назви не має бути візуально більшим за шрифт назви державною мовою.

10. У разі необхідності на підставі угод з іншими державами, враховуючи конкретне становище осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, замість дублювання, передбаченого пунктом 9 цієї Методології, поряд із назвою державною мовою дозволяється використання традиційних правильних форм написання назв географічних об'єктів, скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів, інших об'єктів топоніміки мовою відповідної національної меншини (спільноти) України.

11. Перелік топонімів і правильність написання їхніх назв, зокрема традиційні правильні форми написання назв, мовою відповідної національної меншини (спільноти) України визначаються органом місцевого самоврядування за результатами громадських слухань з урахуванням вимог законодавства про заборону пропаганди комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, а також

вимог законодавства про заборону виготовлення, поширення, публічного використання символіки російської імперської політики.

Використання мов національних меншин (спільнот) України у сфері написання офіційних назв на табличках (вивісках) органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств

12. У населених пунктах дозволяється на табличках (вивісках) дублювати офіційні назви органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств мовою відповідної національної меншини (спільноти) України.

Дубльована назва органу місцевого самоврядування, комунального підприємства розміщується праворуч або нижче його офіційної назви державною мовою. Шрифт дубльованої назви не має бути візуально більшим за шрифт назви державною мовою.

Використання мов національних меншин (спільнот) України у сфері комунікації з органами влади

13. У населених пунктах Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації (військові адміністрації), органи місцевого самоврядування за наявності посадових осіб, працівників, які володіють мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, забезпечують можливість прийняття усних звернень мовою відповідної національної меншини (спільноти) України під час особистого прийому громадян.

Про забезпечення можливості прийняття усних звернень мовою відповідної національної меншини (спільноти) України під час особистого прийому громадян голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій (начальники військових адміністрацій) видають відповідне розпорядження.

Якщо вирішити порушені в усному зверненні питання безпосередньо під час особистого прийому неможливо, таке звернення розглядається у порядку, визначеному для письмових звернень. Письмова відповідь на таке звернення надається державною мовою.

14. У населених пунктах акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування поряд із державною мовою можуть оприлюднюватися на офіційних веб-сайтах таких органів у перекладі мовою відповідної

національної меншини (спільноти) України. Такий переклад здійснюється з метою ознайомлення і не має статусу офіційного.

15. Особи, які належать до національних меншин (спільнот) України та не є одночасно особами, визначеними у статті 9 Закону України “Про забезпечення функціонування української мови як державної”, у дискусіях, які відбуваються під час засідань органів місцевого самоврядування, зустрічей з депутатами місцевих рад, посадовими особами місцевого самоврядування, під час інших заходів за участю депутатів місцевих рад, посадових осіб місцевого самоврядування можуть використовувати (застосовувати) мову відповідної національної меншини (спільноти) України. У цьому випадку орган місцевого самоврядування або організатор такого заходу зобов’язаний забезпечити усний переклад (синхронний або послідовний) виступу такої особи державною мовою.

Використання мов національних меншин (спільнот) України у сфері надання публічних послуг

16. У населених пунктах консультації суб’єктам звернень з питань отримання публічних послуг, суб’єктами надання яких є відповідні сільські, селищні, міські ради, у місцях, де здійснюється прийом суб’єктів звернень, можуть надаватися мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, якщо вона є зрозумілою для сторін.

17. У населених пунктах результати надання публічних послуг, суб’єктами надання яких є відповідні сільські, селищні, міські ради, поряд із державною мовою можуть надаватися мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, якщо:

1) рішення про надання публічної послуги або про відмову в її наданні ухвалюється автоматично;

2) переклад результату надання публічної послуги здійснюється автоматично за допомогою програмних засобів, які забезпечують автентичність перекладу. Такий переклад здійснюється з метою ознайомлення і не має статусу офіційного.

Використання мов національних меншин (спільнот) України у сфері надання медичної допомоги

18. У населених пунктах на прохання особи, яка звертається за наданням медичної (реабілітаційної, фармацевтичної) допомоги чи послуги, мовою її

персонального обслуговування може бути мова відповідної національної меншини (спільноти) України, якщо вона є прийнятною для працівників сфери охорони здоров'я.

Використання мов національних меншин (спільнот) України у сфері поширення інформації для загального ознайомлення

19. У населених пунктах інформація для загального ознайомлення (оголошення, зокрема ті, які містять публічну пропозицію укласти договір, показчики, вказівники, вивіски, повідомлення, написи та інша публічно розміщена текстова, візуальна і звукова інформація, що використовується або може використовуватися для інформування необмеженого кола осіб про товари, роботи, послуги, певних суб'єктів господарювання, посадових, службових осіб підприємств або органів державної влади, органів місцевого самоврядування) дублюється мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, крім випадків, визначених законодавством про державну мову.

20. У населених пунктах можуть використовуватися матеріали передвиборної агітації, виконані мовами відповідних національних меншин (спільнот) України та дубльовані державною мовою. Таке дублювання здійснюється за рахунок коштів виборчого фонду політичної партії (місцевої організації політичної партії), яка висунула кандидатів на відповідних виборах, або виборчого фонду кандидата, зареєстрованого для участі у відповідних виборах у порядку, встановленому Виборчим кодексом України.

Використання мов національних меншин (спільнот) України у сфері надання соціальних послуг громадянам похилого віку та особам з інвалідністю

21. У населених пунктах у будинках-інтернатах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, утворених відповідними органами місцевого самоврядування, дозволяється надання соціальних послуг з догляду за відповідними особами, які належать до відповідної національної меншини (спільноти) України, з використанням мови цієї національної меншини (спільноти) України, якщо вона є зрозумілою для працівників інтернату.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 4 березня 2024 р. № 257
Київ

Про затвердження Порядку визначення переліку населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення

Відповідно до частини дванадцятої статті 10 Закону України “Про національні меншини (спільноти) України” Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити Порядок визначення переліку населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення, що додається.

Прем'єр-міністр
України

Д. ШМИГАЛЬ

Інд. 73

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 4 березня 2024 р. № 257

ПОРЯДОК

визначення переліку населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення

1. Цей Порядок встановлює процедуру визначення переліку населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення (далі - перелік), з урахуванням відповідності таких населених пунктів ознакам, визначеним пунктами 2 і 3 частини першої статті 1 Закону України “Про національні меншини (спільноти) України”, а також внесення змін до переліку.

2. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про національні меншини (спільноти) України”, “Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України”, “Про Всеукраїнський перепис населення”, “Про офіційну статистику”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про Національний архівний фонд та архівні установи”.

3. Держстат надає ДЕСС офіційну державну статистичну інформацію щодо розподілу населення України за етнічним походженням у розрізі кожного населеного пункту України за результатами останнього Всеукраїнського перепису населення після отримання зведених знеособлених даних відповідно до строків надання статистичної інформації, визначених планом державних статистичних спостережень, а також згідно з програмою розроблення матеріалів перепису населення з дотриманням процедур забезпечення статистичної конфіденційності.

4. За підсумками опрацювання офіційної державної статистичної інформації ДЕСС протягом 30 календарних днів перевіряє відповідність населених пунктів ознакам, визначеним пунктами 2 і 3 частини першої статті 1 Закону України “Про національні меншини (спільноти) України”.

5. У разі виявлення населених пунктів, які за результатами останнього Всеукраїнського перепису населення відповідають визначеним пунктами 2 і 3 частини першої статті 1 Закону України “Про національні меншини (спільноти) України” ознакам, ДЕСС протягом 30 календарних днів готує і

вносить на розгляд Кабінету Міністрів України проект акта Кабінету Міністрів України про затвердження переліку або внесення змін до нього.

6. МКІП, Український інститут національної пам'яті, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, сільські, селищні, міські ради, їх виконавчі органи, наукові установи, громадські об'єднання національних меншин (спільнот) України можуть подати ДЕСС звернення з пропозицією внести зміни до переліку (далі – звернення).

У зверненні зазначаються:

- назва населеного пункту державною мовою згідно з Державним реєстром географічних назв;
- відомості про безперервне проживання у цьому населеному пункті осіб, які належать до відповідної національної меншини (спільноти) України, протягом останніх 100 років.

7. До звернення, поданого громадським об'єднанням національної меншини (спільноти) України, додаються засвідчені в установленому порядку копії установчих документів такого об'єднання або код доступу до результатів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації, що надає доступ до копії статуту зазначеного об'єднання в електронній формі в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

8. Відповідність населеного пункту ознакам, визначеним пунктом 2 частини першої статті 1 Закону України “Про національні меншини (спільноти) України”, підтверджується засвідченими в установленому порядку копіями архівних документів, що додаються до звернення, зокрема:

- офіційних документів установ та організацій, що у XIX-XX століттях провадили свою діяльність на території населеного пункту;
- організаційних та програмних документів наукових, релігійних, громадських товариств XIX - першої третини XX століття, що відігравали важливу роль у політичному, соціальному та культурному житті населеного пункту;
- документів, що містять дані про результати переписів населення СРСР, а також про результати переписів населення Австро-Угорщини 1900 та 1910 років, Польської Республіки 1921 та 1931 років, Чехословаччини 1921 та 1930 років, Румунського королівства 1930 року, Угорського королівства 1941 року;
- документів (творів, приватних листів, щоденників, мемуарів, автобіографій, документів особи (паспортів, свідоцтв, витягів з метричних книг, посвідчень), судово-слідчих документів, документів поліцейського нагляду), оформлених рукописним способом, тощо;

- документів, в яких зафіксовано першу згадку про населений пункт, осіб, які його заснували, що містять матеріали про створення органів державної влади або органів місцевого самоврядування, участь осіб, які належать до відповідної національної меншини (спільноти) України, в діяльності таких органів, громадські об'єднання осіб, які належать до відповідної національної меншини (спільноти) України;
- документів, що відображають унікальне відкриття, зроблене під час польових досліджень (етнографічна документація);
- рідкісних документів, у тому числі кіно-, фото-, фотодокументів, що містять інформацію про осіб, які були носіями елементів нематеріальної культурної спадщини відповідної національної меншини (спільноти) України;
- інших архівних документів.

9. ДЕСС протягом 60 календарних днів розглядає звернення і додані до нього документи щодо їх відповідності вимогам законодавства.

Для надання оцінки відомостям, що містяться в документах, доданих до звернення, ДЕСС взаємодіє з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Національною академією наук, підприємствами, установами, організаціями, окремими спеціалістами.

10. За підсумками розгляду звернення і доданих до нього документів ДЕСС інформує суб'єкта, що подав звернення, про врахування або неврахування його пропозиції чи повертає звернення для доопрацювання.

У повідомленні про повернення звернення для доопрацювання зазначаються обґрунтовані зауваження.

11. У разі врахування пропозицій суб'єктів, що подали звернення, ДЕСС до 1 квітня року, що настає за роком подання звернення, готує і вносить на розгляд Кабінету Міністрів України проект акта Кабінету Міністрів України про внесення змін до переліку.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про медіа⁴

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023, №№ 47-50,
ст.120)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 1909-IX від 18.11.2021, ВВР, 2023, №№ 12-13, ст.28
№ 2710-IX від 03.11.2022
№ 3136-IX від 30.05.2023, ВВР, 2023, № 76, ст.268
№ 3254-IX від 14.07.2023, ВВР, 2023, №№ 85-86, ст.315
№ 3269-IX від 14.07.2023, ВВР, 2023, № 87, ст.322
№ 3460-IX від 09.11.2023, ВВР, 2023, №№ 97-100, ст.393
№ 3504-IX від 08.12.2023, ВВР, 2023, № 135, ст.792
№ 3788-IX від 06.06.2024, ВВР, 2024, № 42, ст.258
№ 4059-IX від 19.11.2024}

Стаття 40. Мова у сфері аудіовізуальних медіа

1. Програми державною мовою, у тому числі фільми, у загальному тижневому обсязі мовлення телемовників - ліцензіатів у кожному з проміжків часу між 7 годиною та 18 годиною і між 18 годиною та 22 годиною мають становити:

1) для телеканалів загальнонаціональної і регіональної категорій - не менше ніж 90 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин);

2) для телеканалів місцевої категорії - не менше ніж 80 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин);

3) для телемовників, які, крім мовлення державною мовою, здійснюють мовлення виключно мовами національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державною-

---

⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>

агресором або державою-окупантом, незалежно від територіальної категорії - не менше ніж 30 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин).

{Частина першу статті 40 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

2. Програми державною мовою, у тому числі фільми, у загальному тижневому обсягу мовлення телемовників – реєстрантів у кожному з проміжків часу між 7 годиною та 18 годиною і між 18 годиною та 22 годиною мають становити:

1) для телеканалів, програми яких розповсюджуються провайдерами аудіовізуальних сервісів на території виключно однієї області, - не менше ніж 80 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин);

2) для телеканалів, які не підпадають під дію пунктів 1 і 3 цієї частини, - не менше ніж 90 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин);

{Пункт 2 частини другої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

3) для телемовників, які, крім мовлення державною мовою, здійснюють мовлення виключно мовами національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, незалежно від територіальної категорії - не менше ніж 30 відсотків від загальної тривалості програм (або їх частин).

{Частина другу статті 40 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

3. Радіомовники зобов'язані при здійсненні ефірного радіомовлення:

1) забезпечувати частку пісень (музичних творів з текстом) державною мовою в обсязі не менше ніж 40 відсотків загального обсягу пісень, поширених упродовж доби, а також не менше ніж 40 відсотків загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 7 годиною та 14 годиною і між 15 годиною та 22 годиною;

2) забезпечувати частку пісень державною мовою не менше ніж 25 відсотків загального обсягу пісень, поширених упродовж доби, а також не менше ніж 25 відсотків загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 7 годиною та 14 годиною і між 15 годиною та 22 годиною, якщо умовами ліцензії відповідного радіомовника передбачено, що серед поширюваних ним музичних творів частка пісень офіційними мовами

Європейського Союзу становить не менше ніж 60 відсотків загального обсягу пісень, поширених упродовж доби, а також не менше ніж 60 відсотків загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 7 годиною та 14 годиною і між 15 годиною та 22 годиною;

3) забезпечувати не менше ніж 90 відсотків тижневого обсягу ведення програм, у тому числі новинно-аналітичних блоків, розважальних програм (ведучими, дикторами радіопрограм) державною мовою;

4) забезпечувати не менше ніж 30 відсотків тижневого обсягу ведення програм, у тому числі новинно-аналітичних блоків, розважальних програм (ведучими, дикторами радіопрограм) державною мовою - для радіомовників, які, крім державної мови, здійснюють мовлення виключно мовами національних меншин (спільнот) України, які є офіційними мовами Європейського Союзу, мовами національних меншин (спільнот), до яких застосовуються положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин згідно із Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", за винятком мов національних меншин (спільнот), що є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

{Частина третю статті 40 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

Обсяг частки пісень державною мовою або іноземними мовами, які є офіційними мовами Європейського Союзу, визначається у програмній концепції мовлення радіомовника.

4. Тижневий обсяг програм новин державною мовою телемовника або радіомовника, який є ліцензіатом або реєстрантом, має становити не менше ніж 90 відсотків загальної тривалості всіх програм новин, поширених таким мовником у кожному проміжку часу між 7 годиною та 18 годиною і між 18 годиною та 22 годиною.

5. Телемовники та радіомовники, які здійснюють мовлення мовами корінних народів України, незалежно від територіальної категорії, повинні забезпечувати сумарний тижневий обсяг мовлення державною мовою та мовами корінних народів України в обсязі не менше ніж 75 відсотків, при цьому не менше ніж 30 відсотків - державною мовою, у тому числі програм новин, інформаційно-аналітичних та розважальних програм (ведучими дикторами) радіопрограм.

6. При обчисленні частки програм, у тому числі фільмів, виконаних державною мовою, враховується загальна тривалість програм, у тому числі фільмів (крім рекламної інформації, пісень та музичних кліпів) або їх частин, створених, дубльованих або озвучених державною мовою, які телемовник чи радіомовник поширював упродовж тижня у проміжки часу,

визначені цією статтею. При цьому мова виконання (озвучення, дубляжу) програм та/або фільмів визначається відповідно до частини сьомої цієї статті.

Телемовники у кожному із визначених у цій статті проміжків часу здійснюють поширення програм, які не є виробленими телемовником або на його замовлення, виключно державною мовою, за винятком програм (крім дитячих та анімаційних), створених до 1 серпня 1991 року.

Програми, які відповідно до вимог закону можуть поширюватися мовою іншою, ніж державна, створені до 1 серпня 1991 року, мають бути субтитровані державною мовою.

Фільми поширюються лінійними аудіовізуальними медіа з мовною частиною звукового ряду, виконаною державною мовою, у тому числі шляхом дублювання або озвучення, відповідно до Закону України "Про забезпечення функціонування українською мови як державної". Національні фільми можуть поширюватися кримськотатарською мовою, іншими мовами корінних народів відповідно до Закону України "Про кінематографію".

7. Програма вважається виконаною державною мовою, якщо виступи (репліки) ведучих (дикторів) програми, осіб, які беруть участь у програмі, виконані, перекладені із застосуванням синхронного або послідовного перекладу, дубльовані, озвучені (з урахуванням вимог цього Закону) українською мовою.

Фільм вважається виконаним державною мовою, якщо звуковий ряд під час його демонстрування (розповсюдження) виконаний, дубльований, озвучений державною мовою. Для цілей реалізації художнього, творчого задуму допускається у фільмі (крім дитячих та анімаційних фільмів) використання інших мов в обсязі не більше ніж 10 відсотків загальної тривалості всіх реплік учасників фільму, при цьому всі іншомовні репліки субтитруються державною мовою.

8. У програмі, у тому числі фільмі, виконаних державною мовою, допускається використання інших мов без дублювання або озвучення у таких випадках:

1) у репортажі з місця події (крім мови та реплік журналістів відповідного медіа);

2) у музичних творах з текстом (піснях), які є частиною програми немусичного жанру чи фільму та використані в ній лише як звуковий супровід;

3) у музичних кліпах, що містять текстовий супровід;

4) у будь-яких творах, виступах, виконанні тощо мовами корінних народів України;

5) при використанні коротких уривків об'єктів авторського права або об'єктів суміжних прав (цитування) мовою оригіналу обсягом, що обумовлений творчим задумом відповідно до положень чинного законодавства України;

6) у вжитих учасниками програм сталих виразах, коротких фразях чи окремих словах іншими мовами;

7) у спонтанних репліках чи виступах учасників програми, що транслюється у прямому ефірі, крім ведучих (дикторів) програми, якщо загальна тривалість таких реплік, виступів не перевищує 10 відсотків тривалості програми. Під час трансляції програми у записі репліки, виступи, що не відповідають вимогам пунктів 1, 4, 6 цієї частини, мають бути дубльовані, озвучені або субтитровані державною мовою.

9. Передбачені цією статтею вимоги до мови аудіальних та аудіовізуальних медіа не застосовуються до:

1) суб'єктів у сфері аудіовізуальних медіа державного іномовлення;

2) суб'єктів, що надають аудіовізуальні медіа-сервіси виключно за межами України (закордонне мовлення);

3) мовників, основу програмної концепції мовлення яких становлять науково-просвітницькі програми, виконані однією або декількома офіційними мовами Європейського Союзу;

4) мовників-реєстрантів, якщо відповідний телеканал або радіоканал спрямований виключно на вивчення іноземних мов;

5) іноземних лінійних медіа.

10. Програми закордонного мовлення можуть розповсюджуватися на території України провайдерами аудіовізуальних сервісів або іншими суб'єктами у сфері медіа виключно з використанням звукового ряду, що відповідає вимогам частин першої і другої цієї статті щодо мінімального обсягу мовлення державною мовою. Умови договору на розповсюдження на території України програм закордонного мовлення мають містити зобов'язання провайдера аудіовізуальних сервісів або іншого суб'єкта у сфері медіа щодо обрання мови звукового ряду, який використовується при розповсюдженні програм.

11. Програми мовників, основу програмної концепції мовлення яких відповідно до ліцензії на мовлення становлять науково-просвітницькі програми, виконані однією або декількома офіційними мовами Європейського Союзу, можуть розповсюджуватися на території України провайдерами аудіовізуальних сервісів або іншими суб'єктами у сфері медіа виключно з використанням звукового ряду, в якому використовуються офіційні мови Європейського Союзу, державна мова або мови корінних народів України. Умови договору на розповсюдження на території України

програм таких мовників мають містити зобов'язання провайдера аудіовізуальних сервісів або іншого суб'єкта у сфері медіа щодо обрання мови звукового ряду, який використовується при розповсюдженні програм.

12. Суб'єкти у сфері аудіовізуальних медіа на замовлення (крім аудіальних медіа на замовлення) зобов'язані забезпечувати в каталозі програм частку програм, у тому числі фільмів, виконаних державною мовою, в обсязі не менше ніж 25 відсотків загальної кількості програм, у тому числі фільмів. При цьому мова виконання (озвучення, дубляжу) програм та/або фільмів визначається відповідно до частини сьомої цієї статті.

13. У разі якщо програма, що поширюється аудіовізуальним медіа або провайдером аудіовізуального сервісу, має дві і більше звукових доріжок, доріжка з державною мовою (за наявності) має бути встановлена за замовчуванням першою.

14. Провайдери аудіовізуальних сервісів зобов'язані забезпечувати в кожному з пакетів телеканалів, доступ до яких надається користувачам, частку телеканалів, що розповсюджуються державною мовою, в обсязі не менше ніж 60 відсотків загальної кількості телеканалів у такому пакеті, крім пакетів телеканалів еротичного спрямування або телеканалів без текстового супроводу. При цьому для цілей цього положення телеканалами, що розповсюджуються 100 відсотків державною мовою, вважаються телеканали, що отримали ліцензію чи зареєстровані відповідно до статей 50, 63 цього Закону.

Стаття 41. Мова друкованих та онлайн-медіа

1. Друковані медіа в Україні видаються (виходять) державною мовою, а також іншими мовами в порядку, визначеному Законом України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

2. Суб'єкт у сфері онлайн-медіа самостійно визначає мову поширення інформації, крім випадків, передбачених Законом України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

Рекламний щит українською, угорською та англійською мовами на жвавій дорозі Закарпаття.

